

El llegat Biarnés a l'Arxiu de Móra

Xavier Garcia
Escriptor

L'extens llegat documental i gràfic que va reunir a Ascó el cronista i historiador Carmel Biarnés (1928-1992) serà transferit per decisió de la família a l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre, a Móra, depenent del departament de Cultura de la Generalitat, segons va anunciar l'antropòleg, també asconenc, Jordi Ferrús, al final de la conferència de cloenda de les Jornades d'Onomàstica que van celebrar-se dissabte i diumenge passat a Móra i Ascó. L'anunci de la notícia va arrencar un sentit i unànime aplaudiment dels prop del cent assistents a aquestes sessions, reunits diumenge al matí al Poliesportiu d'Ascó. No era per menys: feia temps que s'esperava una decisió

en aquest sentit, que finalment va ser presa en consideració els familiars que la gran quantitat de material escrit, imprès i fotogràfic reunida per Carmel estarà correctament preservada, restaurada, catalogada i inventariada a les dependències de l'Arxiu Comarcal, a Móra d'Ebre, que dirigeix amb tanta estima com eficàcia l'arxiver Gerard Mercadé.

Particularment, tot això m'omple de satisfacció, perquè vaig anar veient com s'omplia el seu arxiu des del moment, l'estiu de 1969, que ens vam conèixer a Ascó mateix, presentats que forem per mossèn Joan Masip, llavors rector de la Torre de l'Espanyol, a l'altra banda de l'Ebre. Des de llavors, vaig visitar moltes vegades el solitari

d'Ascó - pagès, fotògraf, poeta, narrador, corresponsal de premsa a Barcelona i a les revistes comarcals, farmacèutic com son pare, estudiós de càtars, templers i moriscos i, en fi, catalanista comarcal quan aquesta identitat era un risc i una novetat en aquesta terra, abandonada pels poders polítics després de la desolació de la guerra civil.

Cada vegada que tornava a Ascó, els anys setanta i vuitanta arran del sofregit nuclear que ell va denunciar amb tanta valentia, l'espai del casal familiar de la plaça de l'Església se li anava tornant més i més petit. Tot s'acumulava en un cafuny de papers, llibres, carpetes amb documents i retalls de premsa, milers de fotografies, adhe-

sius, programes, escapularis, mostres de la ceràmica que anava trobant pels pobles, escultures i pintures, d'ell i d'altres i, en fi, el petit museu de peces de la cultura àrab que Carmel va conèixer i estimar tant.

Aquests últims anys, arran de la biografia que vaig escriure sobre ell, vaig poder veure, gràcies a la gentilesa de la seva germana Pura i del seu marit, Joan Masip, del Masroig, una de les cambres on es guardava, en un cert i atractiu desordre, una part considerable de tot aquest material bibliogràfic i fotogràfic que ara s'anirà traslladant a l'Arxiu de Móra després de la decisió familiar, en la que, pel que sembla, va intervenir decisivament l'esmentat Jordi Ferrús, catedràtic d'Antropolo-

gia Social a la Universitat Miguel Hernández d'Elx, i amic, col·laborador i en certa manera deixeble de Biarnés en els estudis sobre el passat medieval d'Ascó.

Així, doncs, l'Arxiu de Móra, entre moltes altres donacions públiques i privades del passat comarcal, veurà reunits els papers de dos dels homes -Artur Bladé, de Benissanet, i Carmel Biarnés, d'Ascó- que més van fer, des dels anys 50 i 60, per mantenir la dignitat catalana i pàgina d'aquestes riberes de l'Ebre.